УДК 378.09.011.3-051-057.21:005.336.2(043.5)

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-1(339)-1-146-156

Коношенко Сергій Володимирович,

доктор педагогічних наук, доцент, професор
кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна.
konoshenko.sergey777@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7727-2897>

Коношенко Наталія Анатоліївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна.
konoshenko.natalia77@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7637-8523>

Гордієнко Карина Євгеніївна,

студентка 1 курсу спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна.
christinagordienko31@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7200-9125>

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Сучасна сфера соціальної діяльності, що характеризується швидким темпом оновлення технологій, динамічністю середовища, визначає в якості стратегічного ресурсу будь-якої соціальної служби її інтелектуальний потенціал, акумульований, в тому числі і в людських ресурсах. У цих умовах спеціаліст як організатор діяльності стає ключовою фігурою, що визначає успіх соціальної установи в цілому і ефективність праці кожного співробітника. Таким чином, актуалізується проблема формування у студентів університету управлінської культури на новому якісному рівні, що відбиває зміну функцій менеджера у сфері соціального забезпечення населення та необхідність реалізації культурологічного підходу в освітньому процесі. Менеджер повинен не тільки володіти знаннями і технологіями своєї професійної сфери, але і володіти здібностями визначення умов, що виникають в процесі спілкування з працівниками, актуалізувати всі значущі якості особистості

співробітників у специфічних виробничих ситуаціях, які виступають основою його компетенції.

Проблема формування у майбутніх фахівців соціального забезпечення управлінської культури досить важка і для дослідження, і для вироблення загальних концепцій. Її складність зумовлена багатоаспектністю проблеми, її міждисциплінарним характером, відсутністю єдиного системного дослідницького підходу. Разом із тим звернення до теоретичної розробки і дослідження зазначеної проблематики в сучасних умовах розвитку системи освіти і практики, на наш погляд, є своєчасним і актуальним для теоретичного і експериментального вивчення.

У науці створені передумови для розробки теоретичних і прикладних аспектів проблеми формування управлінської культури фахівця в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Автори наукових праць останніх років висвітлюють різні аспекти формування фахових компетентностей майбутніх фахівців (В. Байденко, І. Зимня, О. Овчарук, Г. Селевко, Ю. Татур та ін.), підвищення управлінської компетентності керівників навчальних закладів (Р. Вдовиченко, О. Зайченко та ін.), теорії і практики підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до управлінської діяльності (В. Свистун), теоретичні і методичні основи підготовки інженера у вищому навчальному закладі до майбутньої управлінської діяльності (О. Романовський, Т. Гура), підвищення управлінської компетентності військових керівників (О. Бойко, Т. Мацевко та ін.). Проблеми вдосконалювання управлінської підготовки майбутніх інженерів аналізуються також у роботах М. Згуровського, Г. Півняка, О. Пономарьова, Л. Тovaжнянського.

Вітчизняними дослідниками розкрито питання розвитку управлінської культури керівників закладів освіти і викладачів університетів (Г. Єльнікова, С. Королюк, О. Набока, В. Олійник), державних службовців (О. Ярковой), офіцерів-прикордонників (М. Тарнавський), інженерів залізничного транспорту (Р. Суценко), фахівців лісогосподарської галузі (С. Яшник), працівників митних органів (О. Корнійчук) та ін.

Метою статті є обґрунтування освітнього середовища університету як чинника формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального обеспечення.

Методи узагальнення, порівняння і систематизації були використані для розкриття освітнього середовища університету як чинника формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального обеспечення.

Формування управлінської культури соціального працівника як сутнісної сили і ресурсу професіонала вимагає застосування у вузівській підготовці, як базового, особистісно-орієнтованого підходу.

Грунтуючись на роботі В. Крижко виділяємо основні концептуальні положення особистісно-орієнтованої вищої освіти:

- особистісно-професійний розвиток – головна мета підготовки спеціаліста;
- суб'єктами підготовки є: студенти, викладачі, супервізори-практики;
- критеріями ефективної організації підготовки виступають параметри особистісного і професійного розвитку, інтегровані в показники професійної компетентності;
- оцінка їх можлива в процесі моніторингу;
- в якості рівнів педагогічного проектування розглядаються особистісно орієнтовані освітні система, процес, ситуація;
- соціально-професійні особливості особистості педагога інтегруються в зміст і технології навчання, стають факторами особистісно-професійного розвитку студентів, становлення авторських навчальних дисциплін;
- орієнтація на індивідуальну траєкторію розвитку особистості студента призводить до зміни співвідношення нормативних вимог до результатами освіти, виражених в держстандартах освіти, і вимог до самовизначення, самоосвіти, самостійності та самореалізації в навчально-професійних видах праці. Стандарт освіти не мета, а засіб, що визначає напрямки і межі використання змісту освіти як основи професійного розвитку особистості;
- технології освітнього процесу повинні, забезпечуючи реалізацію стандарту, створювати умови для повноцінного співрозвитку всіх суб'єктів освітнього середовища (Крижко, 2015).

Пріоритетність позиції особистісно-орієнтованого підходу в університетській підготовці соціальних працівників передбачає проектування освітнього середовища, в якій є потенційні умови для розвитку і самореалізації особистості.

У педагогіці освітнє середовище визначається в різних контекстах. Освітня система, згідно з позицією Л. Колбіної, визначається як стійка і міцна взаємозв'язана сукупність варіативних елементів: студентів, цілей виховання, змісту виховання, процесів виховання і навчання, викладачів (або технічних засобів навчання), організованих форм виховної роботи (Колбіна, 2017).

Освітня система характеризує наявність елементів в їх взаємозв'язках, але не розкриває чинники впливів на розвиток і саморозвиток особистості дитини. Визначальним фактором освітньої системи є освітнє середовище. Дослідження показують, що поняття «освітній простір» і «освітнє середовище» не є ідентичними. Поняття освітнього простору фіксує увагу на впорядкованій множині систем, в той час як освітнє середовище описує різноманітність факторів, що безпосередньо відносяться до суб'єкта, так і нейтральних для нього. В організованому просторі вузу студент знаходить своє середовище, свого роду нішу. Крім того, середовище включає в себе і таку характеристику

матерії як час, тобто освітнє середовище, на відміну від стійких просторових структур, має протяжність і мінливість у часі (Куліченко, 2017, с. 65).

У нашому дослідженні розглядається саме освітнє середовище університету. І. Бурцева, зазначає, що освітнє середовище стимулює навчальну діяльність студента, включає його в поле взаємодії з культурними цінностями, ідеалами, зразками і сприяє спрямованості суб'єкта на придбання не тільки знань, умінь і способів навчальних дій, але і їх використання в різних життєвих ситуаціях (Бурцева, 2013, с. 157).

Чим більше і повніше особистість використовує можливості середовища, робить внесок в його розвиток, тим успішніше відбувається її вільний і активний саморозвиток. Людина одночасно є продуктом і творцем свого середовища, які дає їй фізичну основу для життя і робить можливим інтелектуальний, моральний, суспільний і духовний розвиток.

Вважаємо, що освітнє середовище університету являє собою систему взаємодії суб'єктів середовища, пов'язану з цілепокладанням, змістом вузівської освіти, соціальною спрямованістю професійного виховання студентів, науково-дослідницькою діяльністю педагогів і студентів, а також освітніми технологіями.

Процес формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення – це пріоритетний напрямок вузівської підготовки, процес спільної діяльності суб'єктів освітнього середовища, що дозволяє створити умови в закладі вищої освіти, що забезпечують саморозвиток її суб'єктів, оволодіння параметрами управлінської культури (управлінськими цінностями, управлінської компетентністю, соціальною і творчою активністю).

До ресурсів освітнього середовища університету у формуванні управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення, адаптуючи позицію Р. Зозуляк-Случик (Зозуляк-Случик, 2019), можна віднести:

- особистісні ресурси: життєвий досвід, особистісний потенціал, сформованість професійно і соціально значущих якостей особистості, рівень особистої компетентності, професійні очікування, професійна спрямованість суб'єктів середовища;
- організаційні ресурси: особливості організаційної культури; психологічний клімат колективу; особливості управління освітнім процесом; структура навчального закладу й організації навчально-виховного процесу в ньому; ресурсне забезпечення освітньої діяльності: повноцінних бібліотечних фондів, комп'ютерного обладнання, інтернет-ресурсів, аудиторних фондів (що відповідають санітарно-гігієнічним і естетичним вимогам); зміст освіти і використовувані технології навчання; особливості професійної майстерності педагогів; наявність інноваційної діяльності у ЗВО; забезпечення сприятливого психологічного мікроклімату у викладацько-студентському колективі, який передбачає взаємну повагу, можливість вільного виявлення власної

думки, конструктивне спілкування; демократична управлінська атмосфера в університеті і його відкритість: наявність реально діючого студентського самоврядування, наявність творчих, наукових закладів дозволяють викладацьких та студентських об'єднань;

- ресурси соціального партнерства: наявність договорів із соціальними установами, громадськими організаціями, ЗМІ, адміністративними органами, з якими університет має взаємодію з метою оптимізації процесу формування професійної компетентності студента, а також наявність досвіду взаємодії закладу вищої освіти і суб'єктів соціально значимої діяльності мікросоціуму; наявність спільних програм і напрямків роботи; особистих взаємин і ділових зв'язків представників колективу університету з працівниками інших організацій та установ.

Специфіка освітнього середовища сучасного закладу вищої освіти, який готує фахівців соціальної сфери, полягає:

- в її орієнтації на професійну етику, що супроводжує на всіх етапах процес навчання і формує ставлення до будь-якої людини як до особистості;

- у практичній спрямованості навчальної діяльності, яка протікає як у навчальних корпусах, так і за місцем проведення практики, що дозволяє професійному середовищу іманентно проникати в освітнє середовище університету;

- в просуванні ідей, підходів і концепцій наукових соціально-педагогічних шкіл, які орієнтують науково-дослідну, проектну, волонтерську діяльність викладачів і студентів і створюють активний, творчий вектор середовища закладу вищої освіти, як фактор самоактуалізації і самореалізації всіх суб'єктів середовища;

- в особливій мові, понятійно-термінологічному апараті професійного спілкування, культурі взаємодії.

З урахуванням аналізу робіт по середовищному підходу визначено компоненти освітнього середовища: предметно-просторовий, ціннісний, суб'єктний, організаційно-управлінський, змістовно-технологічний.

Освітнє середовище університету інтегрує ресурси у формуванні управлінської культури майбутніх фахівців соціального забезпечення, вони можуть бути представлені як ресурси її базових компонентів:

1. Предметно-просторовий компонент середовища університету: повноцінне і доцільне використання наявних ресурсів бібліотечних фондів, комп'ютерного обладнання, аудиторного фонду дає реальну можливість підвищити управлінську компетентність у процесі аудиторної та самостійної роботи студента.

2. Ціннісний компонент середовища університету: ціннісна спільність, що виникає в міжсуб'єктній взаємодії педагогів, студентів, керівників і фахівців соціальної сфери, представників громадських організацій, дозволяє ефективно забезпечувати навчальну, навчально-практичну, професійну, громадську і волонтерську діяльність на основі конструктивного соціального і професійного спілкування і поведінки, у

творчій атмосфері. Це підсилює формування ціннісної зорієнтованості діяльності студента як суб'єкта різних видів діяльності, в які він включається в процесі поетапної вузівської підготовки, відповідно у студента формуються аксіологічні й особистісно-творчі параметри управлінської культури.

3. Змістовно-технологічний компонент середовища: до ресурсів можна віднести: контекстність, науковість, сучасність як характеристики змісту освіти; актуальна і прогностична адекватність освітніх і навчальних програм, планів; вибір методичного забезпечення (форм і методів, засобів і прийомів, підходів і способів організації навчальної, навчально-професійної, професійної, самостійної діяльності студентів). Дані ресурси спрямовані на цілісне формування всіх параметрів управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення: аксіологічного, компетентнісного, особистісно-творчого.

4. Організаційно-управлінський компонент середовища: гнучке поєднання адміністративного управління і самоврядування у вищому навчальному закладі, опора на компетентність і ресурси суб'єктів середовища дозволяє розширювати зв'язки з зовнішнім соціальним середовищем у сукупності суспільних інститутів, діяльність яких може розглядатися в якості факторів професійної соціалізації студентів. Участь студентів у самоврядуванні, включення їх у діяльність громадських і політичних організацій, волонтерський рух, у роботу із засобами масової інформації, в творчі, науково-дослідні об'єднання викладачів і студентів забезпечує їх досвідом виконавської і управлінської діяльності, досвідом роботи в команді, дає можливість освоїти управлінські технології, проявити творчі, лідерські та інші соціальні якості.

5. Суб'єктний компонент середовища: ресурсом є компетентність викладачів у сфері підготовки конкурентоспроможних фахівців (володіння сучасними освітніми методиками і технологіями, інформаційна культура і культура спілкування, креативність, позитивний професійний імідж і т.д.); демократичний стиль спілкування і викладання; компетентність і культура всіх суб'єктів освітньо-професійного середовища. Між суб'єктами середовища встановлюються договірні відносини.

Використання можливостей освітнього середовища вузу відбувається не тільки в процесі теоретичного і практичного навчання, а також у позааудиторній діяльності та самостійній роботі студента із залученням ресурсів середовища.

Ознаками поліваріантності середовища університету у формуванні параметрів управлінської культури студента є:

- організація повноцінного і різноманітного життя, що охоплює систему внутрішніх і зовнішніх відносин, структуру управління та координації університету;
- спільність суб'єктів середовища, в якому вони можуть проявити себе, задовольнити потребу у творчості, неформальному спілкуванні;

- особистісна спрямованість процесу вузівської підготовки;
- відкритість навчання, тобто активне підключення студентів до планування, спільний пошук оптимальних рішень, співпраця;
- перенесення акценту на самовиховання, самоврядування, розвиток і стимулювання процесу саморегуляції;
- установка на розвиток ініціативи «знизу» (окремих спільнот, груп та індивідів);
- здатність суб'єктів середовища до діалогу і співпраці, розробки договорів про співпрацю з соціальними організаціями;
- становлення творчих спільнот, об'єднаних спільними установками і здатних по мірі розвитку життєдіяльності демонструвати продуктивні ідеї соціального партнерства;
- множинність розвиваючих впливів суб'єктів середовища.

Змістовний компонент вузівської підготовки соціальних працівників, на думку І. Бурцевої, може бути посилений за рахунок наступних ресурсів:

- використання інтелектуального та освітнього потенціалу, загальнонаукової ерудиції досвідчених викладачів, які не втратили інтересу до інноваційної діяльності;
- залучення студентів до проведення наукових досліджень, орієнтованих на соціально значущі явища і зміни в суспільстві;
- підтримка інноваційного потенціалу наукової молоді, мотивованої на новітні дослідницькі технології вивчення проблемних соціальних явищ;
- кооперація з іншими вузами, що здійснюють підготовку соціальних працівників, використання їх досвіду;
- апробація наукових досягнень викладачів і студентів на спільних навчально-методичних семінарах, конференціях;
- інтеграція в наукове співтовариство, яке орієнтоване на освоєння і просування соціальної роботи, розгортання науково-дослідних програм;
- міжнародні зв'язки, які дозволяють використовувати досвід соціальної роботи за кордоном у всіх видах діяльності: навчанні, наукових дослідженнях, практиці (Бурцева, 2013).

Важливу роль у формуванні управлінської культури майбутнього фахівця відіграє науково-дослідна робота студентів, яка актуалізує отримані знання, дає досвід відносин у конкретних ситуаціях при вирішенні складних завдань практики. Участь студента в діяльності наукових гуртків, проблемних груп, лабораторій, студентських наукових товариствах дозволяє йому самоствердитися, адаптуватися до колективної творчості, навчитися працювати в команді, формувати управлінські та соціальні компетенції, розвиває здібності саморозвитку.

Волонтерська діяльність студентів також дозволяє формувати параметри управлінської культури майбутнього соціального працівника, перш за все, вміння планувати й організовувати волонтерську діяльність,

оптимально використовувати форми і методи залучення і навчання волонтерів, реалізації волонтерських проектів та програм. Участь у волонтерських проектах дає можливість студенту особистісно самоствердитися, дозволяє вибудувати взаємини з колективом, проявити свої організаторські та лідерські здібності, навчитися бути терпимим, навчитися регулювати ступінь критичного ставлення до себе і оточення.

Важливим ресурсом формування управлінської культури студента є студентське самоврядування, що дозволяє набути досвіду: в захисті і представленні прав та інтересів студентів, у тому числі у вирішенні освітніх, соціально-побутових та інших питань, які зачіпають їх інтереси; в залученні студентів до вирішення питань, пов'язаних із підготовкою висококваліфікованих фахівців, в організації дозвілля та побуту студентів, у пропаганді здорового способу життя; в розробці пропозицій щодо підвищення якості освітнього процесу з урахуванням інтересів студентів; в організації та проведенні заходів різного спрямування.

Перераховані види діяльності в освітньому середовищі вищого навчального закладу дозволяють студентам проявити свої кращі якості і розвинути нові, що сприяє в майбутній діяльності успішно вирішувати управлінські професійні завдання.

На наш погляд, поліваріантність освітнього середовища університету дозволяє вирішувати задачу формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення за рахунок використання його ресурсів у навчальному процесі, у позааудиторній діяльності, в організації самостійної роботи студента. Педагогічний вплив ресурсів середовища на студента, забезпечує його активне включення в навчальну, дослідницьку, творчу позанавчальну діяльність, підвищує рівень управлінських знань, дає можливість для відпрацювання управлінських умінь, формує професійні та управлінські цінності.

Таким чином, середовище університету має в повній мірі поєднувати різноманітність життєвих ситуацій, професійну й особистісну орієнтованість навчальної та позанавчальної сфер розвитку учасників освітнього процесу. В цьому випадку аксіологічний, компетентнісний та особистісно-творчий компоненти управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення збагатяться за рахунок ресурсів поліваріантності освітнього середовища. Організація різноманітної діяльності суб'єктів середовища; особистісна спрямованість освіти з урахуванням інтересів і досвіду управлінської діяльності; відкритість освіти, тобто активне підключення студентів до планування, спільного пошуку оптимальних рішень; зміна структури освітнього процесу, перенесення акценту на самоврядування, розвиток і стимулювання процесу саморегуляції; установка на підтримку соціальної ініціативи; діалог і співробітництво; становлення творчих спільнот, об'єднаних спільними установками і здатних по мірі розвитку створювати продуктивні ідеї як результат творчої співпраці – дозволили посилити динаміку формування параметрів управлінської культури.

Освітнє середовище університету розглядається як провідний чинник формування управлінської культури, що представляє собою систему взаємодій суб'єктів середовища, пов'язану з розробкою і реалізацією змісту і технологій формування управлінської культури особистості студента. Дана система взаємодій підсилює можливості всіх суб'єктів середовища за рахунок можливостей її компонентів.

Перспективу подальших розвідок убачаємо в теоретичному обґрунтуванні форм і методів ефективної соціально-педагогічної роботи з формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Бурцева И. В. Формирование управленческой компетентности бакалавра социальной работы. *Ярославский педагогический вестник*. 2013. № 3. С. 155–159. **2. Васильченко Л. В.** Управлінська культура і компетентність керівника. Харків: Основа, 2017. 176 с. **3. Дзвінчук Д. І.** Психологічні основи ефективного управління: навч. посібник. Київ: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2015. 280 с. **4. Зозуляк-Случик Р. В.** Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. 460 с. **5. Менеджмент соціальної роботи:** навч. посіб. / Л. А. Колбіна. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с. **6. Крижко В. В.** Теорія та практика менеджменту в освіті. Запоріжжя: Просвіта, 2013. 271 с. **7. Куличенко Р. М.** Социальная работа и подготовка социальных работников в современной России: учеб. пособие. Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2017. 289 с. **8. Ребуха Л. З.** Теорія та практика фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: монографія. Тернопіль: ТОВ «Тернограф», 2018. 328 с.

References

1. Burceva, I. V. (2013). Formirovanie upravlencheskoj kompetentnosti bakalavra social'noj raboty [Formation of managerial competence of a bachelor of social work]. *Yaroslavskij pedagogicheskij vestnik – Yaroslavl pedagogical bulletin*, 3, 155-159 [in Russian]. **2. Vasylchenko, L. V.** (2017). Upravlinska kultura i kompetentnist kerivnyka [Management culture and competence of the leader]. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian]. **3. Dzvinchuk, D. I.** (2015). Psykholohichni osnovy efektyvnoho upravlinnia [Psychological foundations of effective management]. Kyiv: ZAT «NICH LAVA» [in Ukrainian]. **4. Zozuliak-Sluchy, R. V.** (2019). Formuvannia profesiinoi etyky maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv v universytetakh [Formation of professional ethics of future social workers in universities]. Ivano-Frankivsk: NAIR [in Ukrainian]. **5. Kolbina, L. A.** (Eds.). (2017). Menedzhment sotsialnoi roboty [Management of social work]. Odesa: Vydavets Bukaiev Vadym Viktorovych [in Ukrainian]. **6. Kryzhko, V. V.** (2013). Teoriia ta praktyka menedzhmentu v osviti [Theory and practice of

management in education]. Zaporizhzhia: Prosvita [in Ukrainian].

7. Kulichenko, P. M. (2017). Social'naya rabota i podgotovka social'nyh rabotnikov v sovremennoj Rossii [Social work and training of social workers in modern Russia]. Tambov: Izd-vo TGU im. G. R. Derzhavina [in Russian].

8. Rebukha, L. Z. (2018). Teoriia ta praktyka fundamentalizatsii profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [Theory and practice of fundamentalization of professional training of future social workers]. Ternopil: TOV «Ternohraf» [in Ukrainian].

Коношенко С. В., Коношенко Н. А., Гордієнко К. Є. Освітнє середовище університету як чинник формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення

У статті обґрунтовано освітнє середовище університету як чинник формування управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення. Схарактеризовано ресурси (особистісний, організаційний, соціального партнерства) освітнього середовища університету у формуванні управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення. Розглянуто предметно-просторовий, ціннісний, змістовно-технологічний, організаційно-управлінський, суб'єктний компоненти освітнього середовища закладу вищої освіти. Визначено ознаки поліваріантності середовища університету у формуванні параметрів управлінської культури майбутнього фахівця соціального забезпечення.

Ключові слова: соціальне забезпечення, фахівець, управлінська культура, формування, університет, освітнє середовище.

Коношенко С. В., Коношенко Н. А., Гордиенко К. Е. Образовательная среда университета как фактор формирования управленческой культуры будущего специалиста социального обеспечения

В статье обосновано образовательную среду университета как фактор формирования управленческой культуры будущего специалиста социального обеспечения. Охарактеризованы ресурсы (личностный, организационный, социального партнерства) образовательной среды университета в формировании управленческой культуры будущего специалиста социального обеспечения. Рассмотрены предметно-пространственный, ценностный содержательно-технологический, организационно-управленческий, субъектный компоненты образовательной среды учреждения высшего образования. Определены признаки поливариантности образовательной среды университета в формировании параметров управленческой культуры будущего специалиста социального обеспечения.

Ключевые слова: социальное обеспечение, специалист, управленческая культура, формирование, университет, образовательная среда.

Konoshenko S., Konoshenko N., Gordienko K. The Educational Environment of the University as a Factor in Shaping the Management Culture of the Future Social Security Specialist

The article substantiates the educational environment of the university as a factor in shaping the management culture of the future social security specialist. The resources (personal, organizational, social partnership) of the educational environment of the university in the formation of the management culture of the future social security specialist are characterized. Subject-spatial, value-based content-technological, organizational-managerial, subjective components of the educational environment of a higher education institution are considered. The signs of polyvariance of the university environment in the formation of the parameters of the management culture of the future social security specialist are determined.

It is proved that the multivariate educational environment of the university allows to solve the problem of forming the management culture of the future social security specialist through the use of his resources in the educational process, in extracurricular activities, in the organization of independent student work. Pedagogical influence of environmental resources on the student, ensures his active involvement in educational, research, creative extracurricular activities, increases the level of managerial knowledge, provides an opportunity to practice management skills, forms professional and managerial values.

Key words: social security, specialist, managerial culture, formation, university, educational environment.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2021 р.

Прийнято до друку 26.03.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Курінна С. М.